

à la baisse, denumire dată operațiunii speculative la termen prin care operatorul vinde marfa apreciind că prețul acesteia va scădea până la scadența livrării; în cazul în care aprecierea sa este corectă, la data livrării el va putea cumpăra marfă de același gen la un preț mai mic înregistrând astfel un câștig [v. și *bursă*].

à la hausse, denumire dată operațiunii speculative la termen prin care operatorul cumpără marfa la o anumită dată, urmând ca livrarea și plata să se facă la o dată ulterioară, estimând că se va produce o creștere a prețului în intervalul de timp cuprins între momentul încheierii contractului și acela al executării lui. Dacă estimarea sa se verifică în realitate, operatorul va revinde marfa la momentul livrării obținând prețul zilei (care este mai mare decât cel pe care l-a plătit el inițial) și va înregistra astfel un câștig [v. și *bursă*].

à l'usine, formulă prin care, în cadrul regulilor INCOTERMS, se desemnează vânzarea ce comportă cele mai puține obligații pentru vânzător, acesta fiind îndatorat numai să țină marfa la dispoziția cumpărătorului la uzină, precum și de a suporta cheltuielile aferente operațiilor de verificare a ei sub aspect calitativ și cantitativ, eventual și cheltuielile de ambalare. Celelalte obligații revin cumpărătorului, în sarcina căruia cad și riscurile din momentul în care marfa i-a fost pusă la dispoziție, individualizată, chiar dacă ea se află la uzină în mo-

mentul realizării riscului. O asemenea vânzare se utilizează mai ales atunci când condițiile pieței îi permit furnizorului (vânzătorului) să-și impună condițiile clienților lui (seller's market) [sin. **à la mine, ex magasin, en magasin, ex works, ex factory, ex plantation, ex workhouse**].

a.m.u., unitate de cont în care se țin conturile Uniunii de cliring asiatice și care este egală cu o unitate D.S.T. (engl. Asian Monetary Unit).

abandon, 1. termen prin care se desemnează renunțarea titularului unui drept de proprietate având ca obiect bunuri individual determinate sau bunuri de gen, la acele bunuri, ca și renunțarea posesorului unor astfel de bunuri la exercitarea posesiei lor atunci când ele se află într-o situație care legitimează o atare atitudine. În transportul maritim de mărfuri există mai multe varietăți de **a**. Astfel, asiguratul, parte dintr-un contract de asigurări maritime, în caz de avarie poate proceda după cum urmează: să considere avaria ca o pierdere parțială, caz în care este îndreptățit să pretindă de la asigurator despăgubirea corespunzătoare gravității avariei suferite, păstrându-și pe mai departe dreptul de proprietate asupra navei și/sau asupra mărfii avariate; să abandoneze nava și/sau marfa la dispoziția asiguratorului, considerând avaria ca o pierdere totală, caz în care el va fi despăgubit pentru întreaga valoare asigurată, dar pierde dreptul de proprietate cu

privire la navă și/sau la marfă în favoarea asigurătorului. Într-o atare ipoteză, asigurătorului îi revin toate drepturile și obligațiile privind bunurile abandonate, inclusiv obligația de salvare a lor. Dacă asiguratul optează pentru **a.** navei și/sau a mărfii, el trebuie să facă o declarație de **a.** prin care să aducă la cunoștința asigurătorului faptul abandonării bunurilor respective. Asigurătorul are dreptul să refuze acceptarea **a.** spre a evita asumarea răspunderii juridice pentru epavă, dar rămâne obligat de asigurat la plata integrală a valorii asigurate. **A.** bunurilor asigurate este admis numai în cazurile expres prevăzute de lege și numai în condițiile stabilite prin polița de asigurare. În celelalte situații, asiguratul poate pretinde de la asigurător numai plata despăgubirii aferente avariei parțiale suferite. Considerat prin prisma răspunderii armatorului, **a.** se concretizează în cedarea navei de către proprietar în favoarea creditorilor săi maritimi spre a se elibera pe această cale de răspunderile ce-i revin ca urmare a actelor sau a omisiunilor săvârșite de comandant, pilot, echipaj sau de orice alte persoane pentru care este ținut să răspundă. În dreptul român, ca și în sistemele de drept neolatin, răspunderea armatorului pentru faptele comandantului, pilotului, echipajului etc. este limitată la „averea de mare”. Fiecare navă constituie o avere distinctă. Legislațiile din statele care au aderat la convențiile de la Bruxelles din 1924 și 1957 privind limitarea răspunderii armatorilor stabilesc limitativ responsabilitatea acestora la o sumă forfetară de 8 lire sterline/tonă registru pentru toată averea armatorului (de mare și de uscat).

În fine, în cazurile prevăzute de lege, încărcătorul poate abandona marfa în favoarea armatorului liberându-se astfel de obligația privind navlul datorat. Pentru a evita riscurile decurgând din exercitarea acestui drept, armatorul poate pretinde plata anticipată a navlului aferent mărfurilor a căror valoare unitară este inferioară valorii navlului (engl. *abandonment - right of -*; fr. *abandon - droit d' -*; germ. *Abandon - Recht des -s*); **2.** facultate recunoscută proprietarului unui bun mobil de a renunța la dreptul de proprietate asupra bunului său. Potrivit art. 562 NCC, proprietarul poate abandona bunul său mobil sau poate renunța, prin declarație autentică, la dreptul de proprietate asupra bunului imobil, înscris în cartea funciară. Dreptul se stinge în momentul părăsirii bunului mobil, iar dacă bunul este imobil, prin înscrierea în cartea funciară, în condițiile legii, a declarației de renunțare. Bunurile mobile abandonate devin lucruri fără stăpân, putând fi dobândite ulterior prin ocupațiune în condițiile art. 941 NCC. Potrivit art. 941 alin. (3), lucrurile mobile de valoare foarte mică sau foarte deteriorate care sunt lăsate într-un loc public, inclusiv pe un drum public sau într-un mijloc de transport în comun, sunt considerate lucruri abandonate; **3.** modalitate de încetare a posesiei conform art. 921 lit. c) NCC. **abruf**, termen prin care se desemnează numărul de ordine dat dispoziției letrice sau telegrafice prin care importatorul comunică (direct sau prin mandatarul lui, care, de regulă, este o casă de expediții internaționale) exportatorului instrucțiunile privind expedierea și transportul mărfii obiect al contractului de vânzare

comercială internațională convenit. **A.** se scrie pe toate documentele ce se întocmesc în vederea aducerii la îndeplinire a menționatei dispoziții, constituind un veritabil mijloc de identificare a ei, ca și a respectivelor documente.

absorbție, formă a fuziunii societăților comerciale prin efectul căreia o societate având o putere economică mai mare (numită societate absorbantă) încorporează în patrimoniul său patrimoniul altei (sau altor) societăți cu putere economică mai mică (numite absorbite) care astfel își încetează existența atât ca entitate economică distinctă, cât și ca entitate juridică (pierzându-și calitatea de subiect de drept). Prin efectul **a.** se produc următoarele consecințe pe plan juridic: societatea absorbantă devine succesoarea universală în drepturi și obligații a societății (sau societăților) absorbite care dispare ca subiect de drept; patrimoniul acesteia înregistrează o creștere valorică și, ca urmare, devine posibilă amplificarea și diversificarea activității sale economice; urmare a transferului de patrimonii, acționarii societăților absorbite primesc noi acțiuni/părți sociale emise de către societatea absorbantă; societatea absorbantă își păstrează nealterate atributele de identificare; se creează posibilitatea ca aceasta să-și majoreze capitalul social; societatea absorbită încetează să existe, dizolvându-se fără lichidare; aceasta se va radia de la data înregistrării actului modificator prin care adunarea generală a societății absorbante a aprobat fuziunea și majorarea corespunzătoare a capitalului social. Potrivit art. 235 NCC, în cazul absorbției, drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite se transferă

în patrimoniul persoanei juridice care o absoarbe.

abuz de comportament, sintagmă ce desemnează exploatarea abuzivă a unei poziții dominante de către deținătorul ei, realizată prin utilizarea posibilităților care decurg din această poziție pentru obținerea de avantaje pe care nu le-ar obține în cazul unei concurențe practicabile suficient de eficace [v. și *exploatarea abuzivă a poziției dominante; abus de poziție dominantă*].

abus de poziție dominantă, expresie ce desemnează folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi a unei poziții dominante deținute pe piața comună sau pe o parte semnificativă a acesteia. **A.p.d.** este incompatibil cu raporturile comerciale intracomunitare și este interzis de legislația dreptului comunitar în măsura în care ar putea aduce atingere comerțului dintre statele membre. Practicile abuzive pot consta în: a) impunerea, în mod direct sau indirect, a unor prețuri inechitabile de vânzare ori de cumpărare sau a altor condiții inechitabile de tranzacționare și refuzul de a trata cu anumiți furnizori ori beneficiari; b) limitarea producției, comercializării sau dezvoltării tehnologice în dezavantajul consumatorilor; c) aplicarea în raporturile cu partenerii comerciali a unor condiții inegale la prestații echivalente, provocând, în acest fel, unora dintre ei un dezavantaj concurențial; d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte; e) practicarea unor prețuri excesive sau prac-

ticarea unor prețuri de ruinare, în scopul înlăturării concurenților, ori vânzarea la export sub costul de producție, cu acoperirea diferențelor prin impunerea unor prețuri majorate consumatorilor interni; f) exploatarea stării de dependență în care se găsește o altă întreprindere față de o asemenea întreprindere sau întreprinderi și care nu dispune de o soluție alternativă în condiții echivalente, precum și ruperea relațiilor contractuale pentru singurul motiv că partenerul refuză să se supună unor condiții comerciale nejustificate [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 21/1996]. **A.p.d.** este concomitent o noțiune obiectivă, dar și o noțiune dualistă. a) Ca noțiune *obiectivă*, se validează prin aceea că normele dreptului european al concurenței, la fel ca legile naționale din acest domeniu, protejează piața împotriva oricăror practici restrictive de concurență, fără a lua în considerare intenția de care sunt animați competitorii în adoptarea unui anumit comportament. În armonie cu rigorile acestor norme, concurenții nu pot fi exonerati de răspundere pentru încălcarea liberei concurențe invocând lipsa lor de intenție de a distorsiona piața și nici faptul că nu au adoptat în mod expres un comportament abuziv. Considerat din această perspectivă, **a.p.d.** nu este o varietate a abuzului de drept. Cele două noțiuni sunt și rămân distincte una față de cealaltă chiar dacă pot exista situații în care să se regăsească și să coexiste abuzul de poziție dominantă cu abuzul de drept. Ni se pare logică și, totodată, necesară această distincție de vreme ce abuzul de drept are ca premisă esențială existența unui drept legitim, adică un element juridic, pe

când abuzul de poziție dominantă are ca premisă esențială existența poziției dominante care este o simplă stare de fapt. Pe de altă parte, fapta ilicită în cazul abuzului de drept constă în exercitarea dreptului legitim de o manieră care îl lipsește de legitimitate în condițiile date, iar în cazul abuzului de poziție dominantă, fapta ilicită se concretizează în transformarea dominației într-un instrument de încălcare a liberei concurențe ce distorsionează piața. Comportamentele sau operațiunile sunt calificabile ca abuzive privite în materialitatea lor, iar nu raportate la scopul urmărit. Comportamentele adoptate de o întreprindere non-dominantă, licite prin natura și efectele lor, pot deveni ilicite, abuzive dacă emană de la o întreprindere dominantă. Și aceasta datorită faptului că în ultima ipoteză, prin efectele pe care le produc asemenea comportamente, pot altera funcționarea normală a pieței. Întreprinderea aflată în poziție dominantă poate aduce atingere concurenței efective, consecință ce nu poate fi generată de același comportament în cazul în care el emană de la o întreprindere non-dominantă. Este motivul pentru care întreprinderii dominante îi revine o responsabilitate specială cât privește funcționarea normală a pieței. b) Ca noțiune *dualistă*, **a.p.d.** concept bivalent fiind susceptibil de a fi analizat dintr-o dublă perspectivă, anume aceea a comportamentului întreprinderii care deține poziția dominantă, considerat în materialitatea lui și aceea a efectelor anticoncurențiale ale respectivului comportament. Din această perspectivă se face distincție între abuzul de comportament și abuzul de structură.

Conținutul **a.p.d.** cuprinde atât condiția de „anormalitate” pe care o subînțelege exploatarea abuzivă a poziției dominante, cât și efectul acestui comportament anormal constând în consolidarea poziției dominante cu consecința împiedicării substanțiale a concurenței în sensul că celelalte întreprinderi de pe piață devin dependente de comportamentul întreprinderii dominante [v. și *abuzul de comportament și abuzul de structură*].

abuz de structură, sintagmă ce desemnează consecința pe care o are exploatarea abuzivă a poziției dominante de către întreprinderea deținătoare a acestei poziții și care constă în consolidarea dominației sale, astfel încât se aduce o împiedicare substanțială a concurenței în sensul că celelalte întreprinderi de pe piață devin dependente de comportamentul ei. Se realizează prin neutralizarea concurenților de către întreprinderea dominantă prin integrarea lor. O practică va fi calificată ca abuzivă nu pentru că este discriminatorie, ci mai simplu, pentru că ea barează accesul concurenților pe piață [v. și *exploatarea abuzivă a poziției dominante*].

accept bancar, 1. varietate de accept concretizată în garantarea de către o bancă a plății sumei de bani înscrise pe un document de credit. Sunt forme de **a.b. avalul și creditele documentare de acceptare**. De asemenea, constituie formă de **a.b.** și *confirmarea unui credit documentar*; **2.** sintagmă prin care se desemnează garantarea expresă de către o bancă a plății unei sume de bani prevăzute într-o cambie. **A.b.** se înscrie pe verso-ul titlului cambial. Cambia cu **a.b.** prezintă mai multă încredere și poate fi transmisă cu mai multă ușurință

de la un posesor la altul. **A.b.** contribuie la extinderea și înlesnirea circulației cambiiilor, (engl. *banker's acceptance*; fr. *acceptation de banque*) [v. și *cambie*].

accept cambial, confirmare dată de către tras prin înscrierea pe titlu a mențiunii «*acceptat*» sau a uneia dintre expresiile echivalente: «*voi plăti*», «*voi onora*», întărită cu semnătura lui, în virtutea căreia acesta recunoaște obligația sa de plată a sumei precizate în cuprinsul cambiei. Cuvântul «văzut» nu este echivalent cu «acceptat». Dacă lipsește o asemenea indicație, semnătura aplicată va fi considerată ca fiind a unui obligat pe cale de regres sau, dacă nu i se poate da nicio valoare cambială, ea va fi socotită fără valoare. **A.c.** se dă cu ocazia prezentării cambiei la acceptare. O atare prezentare este însă facultativă; posesorul titlului are îndreptățirea să prezinte titlul spre acceptare, dar totodată are și facultatea să se abțină de la exercitarea acestui drept, spre a înfățișa, la scadență, cambia direct la plată. În cazul în care trăgătorul inserează în titlu o clauză privind instituirea obligației de prezentare a acestuia spre acceptare, neîndeplinirea acelei obligații în termenul fixat antrenează decăderea posesorului din exercitarea dreptului de regres față de toți debitorii cambiali. Prezentarea la acceptare este obligatorie în ce privește cambiile cu scadență la un anumit termen de la vedere, deoarece precizarea scadenței lor depinde de faptul prezentării. Cambia trebuie prezentată la acceptare în termen de un an de la data emiterii ei; trăgătorul are însă facultatea să prelungească sau să reducă acest termen. În schimb, garanții au dreptul numai să reducă, iar nu să și

prelungescă acel termen. **A.c.** trebuie să fie datat; acceptarea nedatată produce și ea efecte, dar în exclusivitate față de tras. Prezentarea la acceptare nefiind de esența cambiei, trăgătorul este îndreptățit să o interzică printr-o clauză specifică inserată în titlul cambial; totodată, el poate să stipuleze că prezentarea va avea loc numai după o anumită dată. Interzicerea prezentării cambiei la acceptare nu este îngăduită atunci când acest titlu este plătitibil la un anumit timp de la vedere, precum și dacă este plătitibil la un terț în aceeași localitate sau într-o altă localitate decât cea în care domiciliază trasul. Prezentarea cambiei la acceptare se poate face oricând, până la scadență; dar ulterior scadenței, cambia devenind exigibilă, se va putea cere numai plata ei, nu și acceptarea. Acceptarea trebuie să fie necondiționată; orice modificare adusă conținutului cambiei prin acceptare se consideră refuz de acceptare. Este valabilă însă și acceptarea parțială. Acceptarea trebuie să fie scrisă pe fața (recto) cambiei. Se cere ca ea să fie datată numai atunci când scadența cambiei a fost fixată la un anumit termen de la vedere, ori dacă trăgătorul sau unul dintre giranți a instituit, printr-o clauză inserată pe titlu, obligația de prezentare a cambiei la acceptare în termenul fixat. Refuzul trasului de a data acceptarea - atunci când datarea este obligatorie - se constată printr-un protest sub sancțiunea decăderii posesorului titlului din dreptul său de regres. În virtutea **a.c.**, trasul devine obligat cambial în solidar cu trăgătorul, giranții și avalistii; el își asumă obligația de a plăti, celorlalți revenindu-le obligația de a face să se plă-

tească, fiind ținută la plată numai în eventualitatea refuzului trasului de a plăti. Obligația trasului este literală, autonomă și abstractă. **A.c.** implică asumarea de către tras a obligației cambiale și față de trăgător; acestuia poate să-i opună toate excepțiile proprii raporturilor pe care le are cu el. Trasul poate revoca **a.c.** cât timp titlul se află în mâinile sale, ștergând-o. Ștergerea formulei de acceptare are semnificația unui refuz de acceptare; ea nu este însă opozabilă posesorului cambiei sau oricărui alt semnatar, în cazul în care acceptantul l-ar fi încunoștințat în scris că a făcut acceptarea. În cazul în care trasul refuză să accepte cambia - și prin aceasta manifestă respingerea calității sale de debitor cambial - acest refuz trebuie consemnat prin intermediul unui act autentic, intitulat **protest de neacceptare**, care se întocmește fie de executorul judecătoresc, fie de notarul public, cu excepția cazului când posesorul este dispensat de această formalitate, prin clauza cambială „fără protest”. Atunci când trasul refuză acceptarea, posesorul cambiei își poate exercita, chiar înainte de scadență, dreptul de regres împotriva trăgătorului, giranților și a celorlalți obligați cambiali (art. 24 și urm. Legea nr. 58/1934). În privința legii aplicabile acceptării, NCC prevede că legea statului unde este plătitibilă cambia stabilește dacă acceptarea poate fi restrânsă la o parte din sumă, precum și dacă posesorul titlului este sau nu este obligat să primească o plată parțială.

accept, 1. manifestare de voință exprimată în formă scrisă, prin care o persoană - numită acceptant - își asumă o obli-

gație într-un raport juridic preexistent, sau prin efectul căreia se naște un raport juridic; **2.** înscrisul constator al unei manifestări de voință prin efectul căreia acceptantul își asumă o obligație în cadrul unui raport juridic preexistent sau se naște un raport juridic nou.

acceptant pentru onoare, terț care intervine pentru garantarea onorării unei cambii în suferință, acceptând acea cambie în locul trasului ce a refuzat acceptarea ei.

acceptant, persoana care, făcând un accept, își asumă o obligație în cadrul unui raport juridic preexistent sau al unui raport juridic ce astfel se naște.

acceptare cu modificări, varietate de acceptare a ofertei care se distinge prin aceea că răspunsul dat ofertantului cuprinde în conținutul său elemente complementare sau diferite de cele conținute de ofertă, ce nu alterează însă în mod substanțial stipulațiile acesteia din urmă și pe care autorul ofertei nu le relevă (fără o întârziere justificată), fie în mod verbal, fie printr-un aviz emis în acest scop. În cazul în care ofertantul nu face obiecții în termen scurt la modificările introduse de destinatarul ofertei în conținutul răspunsului său, stipulațiile contractuale sunt cele din ofertă, cu elementele noi cuprinse în acceptare. Asemenea modificări pot consta în: limitarea dreptului de refuz pentru neconformitatea mărfii, când această clauză se armonizează cu toleranțele comerciale ordinare ale unei acceptări cu reajustări; clauza prin care se restrâng daunele-interese indirecte, dacă această limitare nu este abuzivă; clauza în virtutea căreia se fixează un termen rezonabil pentru reclamații, chiar dacă ar fi inferior

termenului curent etc. Sunt elemente complementare sau diferite de natură să altereze substanțial termenii ofertei cele referitoare, de exemplu, la preț, plată, calitatea și cantitatea mărfurilor, locul și momentul predării, întinderea responsabilităților părților, rezolvarea litigiilor etc. NCC prevede expres la art. 1197 că răspunsul destinatarului nu constituie acceptare atunci când: a) cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite; b) nu respectă forma cerută anume de ofertant; c) ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă [v. *contraoferta*].

acceptare tardivă, acceptarea ofertei pe care destinatarul o aduce cu întârziere la cunoștința ofertantului. În principiu, **a.t.** nu are valoarea unei acceptări valabile, ea neavând ca efect încheierea contractului. Dreptul uniform în materie admite totuși că o **a.t.** poate fi considerată ca acceptare valabilă cu condiția ca ofertantul să-l informeze fără întârziere pe destinatar, fie verbal, fie printr-un aviz trimis în acest scop, că o primește ca atare (adică întocmai ca și când ea ar fi fost făcută în termen). De asemenea, **a.t.** va produce efectele unei acceptări valabile și atunci când din cuprinsul scrisorii prin care aceasta este adusă la cunoștința ofertantului rezultă că acea scrisoare a fost expediată în împrejurări ce au împiedicat primirea ei la timp de către ofertant și că, dacă transmiterea sa ar fi fost regulată, acceptarea ar fi ajuns la timp la ofertant; chiar într-o atare situație, **a.t.** rămâne însă lipsită de efecte, dacă ofertantul îl informează, verbal sau în scris, fără întârziere, pe destinatarul ofertei că îl consideră acceptarea respectivă ca fiind tardivă.

Legislațiile naționale adoptă soluții diferite în ce privește consecințele **a.t.** Astfel, unele (engleză, americană, canadiană) nu recunosc efecte juridice **a.t.**; altele (cum ar fi cea braziliană) îi recunosc efecte juridice ca nouă ofertă (sau contraofertă); anumite coduri (printre care Codul civil italian, Codul comercial venezuelean) acordă ofertantului libertatea de a considera eficientă **a.t.**, impunându-i, totodată, obligația de a-l informa de îndată pe acceptant despre aceasta; conform altor legislații (spre exemplu chiliana, columbiană etc.), ofertantul este obligat la despăgubiri dacă nu-l informează pe acceptant despre întârzierea cu care a primit acceptarea (art. 21 din Convenția Națiunilor Unite din 11 aprilie 1980 asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri). În dreptul nostru intern, art. 1198 NCC prevede că **a.t.** produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înștiințează de îndată pe acceptant despre încheierea contractului. Acceptarea făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înștiințează despre aceasta de îndată.

acceptarea ofertei cu termen, varietate de acceptare a ofertei, caracterizată prin aceea că efectele sale sunt condiționate de ajungerea ei la ofertant în termenul expres menționat în cuprinsul ofertei. Destinatarul poate să arate că acceptă făcând un act de executare a contractului - ca, de exemplu, expedierea mărfurilor, plata prețului etc. - fără a-l înștiința pe ofertant în mod special despre acceptarea sa. Oferta se consideră acceptată chiar dacă un aseme-

nea act a fost făcut de către un terț (cum este banca la care este deschis contul documentar), data acceptării fiind aceea a săvârșirii actului respectiv. Termenul de acceptare începe să curgă (în cazul stabilirii lui de către ofertant printr-o telegramă sau scrisoare) de la data remiterii telegramei spre expediere, respectiv de la data ce apare pe scrisoare, iar în lipsa unei asemenea date, de la data de pe plic; termenul de acceptare fixat de ofertant prin mijloace instantanee (telefonul, telexul, faxul etc.) curge din momentul ajungerii ofertei la destinatar (art. 20 din Convenția Națiunilor Unite din 11 aprilie 1980 asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri).

acceptarea ofertei, orice act sau fapt al destinatarului ofertei dacă indică în mod neîndoielnic acordul său cu privire la ofertă, astfel cum aceasta a fost formulată, și ajunge în termen la autorul ofertei (art. 1196 NCC). **A.o.** poate fi: a) *expresă*, caz în care îmbracă forma unei declarații de acceptare; b) *implicită*, când rezultă dintr-o comportare (adică dintr-un alt fapt) de natură să exprime voința de acceptare a destinatarului ofertei, precum: începerea executării contractului, expedierea lucrului ori a sumei de bani reprezentând prețul, promisiunea de expediere a lucrului sau a prețului, îndeplinirea oricărui alt act susceptibil de a fi considerat ca echivalent al declarației de acceptare a ofertei (bunăoară dacă din ofertă rezultă că lucrurile pe care le-a comandat ofertantul trebuie să-i fie trimise prin poștă, echivalează cu declarația de acceptare a ofertei prin simpla efectuare a trimiterii respective). În cazul acceptării implicite

se cere ca voința de acceptare să rezulte dintr-un fapt pozitiv, care să o exprime fără echivoc; o atare voință nu poate fi dedusă dintr-o atitudine pasivă a destinatarului și nici din tăcerea acestuia, deoarece tăcerea, ca și inacțiunea, nu valorează prin ele însele acceptare. NCC prevede expres, la art. 1196 alin. (2), că „tăcerea sau inacțiunea destinatarului nu valorează acceptare decât atunci când aceasta rezultă din lege, din acordul părților, din practicile statornicite între acestea, din uzanțe sau din alte împrejurări”. Conform NCC, răspunsul destinatarului unei oferte nu constituie **a.** atunci când: 1) cuprinde modificări sau completări care nu corespund ofertei primite. **A.** își produce efectele specifice numai atunci când corespunde exact ofertei: în esența sa, contractul este întâlnirea unor voințe identice sub aspectul conținutului lor; lipsa de concordanță între ofertă și acceptare reprezintă un obstacol la formarea contractului. Acceptarea care nu corespunde pe deplin conținutului ofertei implică un refuz prealabil al acesteia, fiind susceptibilă de interpretare ca o nouă ofertă (adică o contraofertă). O atare soluție este consacrată în majoritatea legislațiilor naționale (pe cale expresă sau implicită ca o aplicare a principiilor generale în materie); 2) nu respectă forma cerută anume de ofertant; NCC prevede că oferta și acceptarea trebuie emise în forma cerută de lege pentru încheierea valabilă a contractului; 3) ajunge la ofertant după ce oferta a devenit caducă. Acceptarea este susceptibilă să-și producă efectele specifice doar atunci când intervine în timpul cât oferta mai există încă, adică în termenul fixat în acest

scop prin ofertă (dacă oferta este cu termen). Termenul de acceptare curge din momentul în care oferta ajunge la destinatar. Oferta fără termen de **a.**, adresată unei persoane care nu este prezentă, trebuie menținută un termen rezonabil, după împrejurări, pentru ca destinatarul să o primească, să o analizeze și să expedieze acceptarea. Până la încheierea contractului, această ofertă poate fi revocată oricând, însă revocarea nu împiedică încheierea contractului decât dacă ajunge la destinatar înainte ca acesta să fi expediat acceptarea sau înaintea săvârșirii actului sau faptului care determină încheierea contractului. Oferta fără termen de **a.**, adresată unei persoane prezente, rămâne fără efecte dacă nu este acceptată de îndată. Această regulă se aplică și în cazul ofertei transmise prin telefon sau prin alte asemenea mijloace de comunicare la distanță. **A.o.** produce efecte din momentul ajungerii sale la ofertant, chiar dacă acesta nu ia cunoștință de ea din motive care nu îi sunt imputabile; contractul se consideră încheiat în momentul în care destinatarul ofertei săvârșește un act sau un fapt concludent, fără a-l înștiința pe ofertant, dacă, în temeiul ofertei, al practicilor stabilite între părți, al uzanțelor sau potrivit naturii afacerii, **a.** se poate face în acest mod. **A.** tardivă produce efecte numai dacă autorul ofertei îl înștiințează de îndată pe acceptant despre încheierea contractului. **A.** făcută în termen, dar ajunsă la ofertant după expirarea termenului, din motive neimputabile acceptantului, produce efecte dacă ofertantul nu îl înștiințează despre aceasta de îndată. **A.** ofertei poate fi retrasă

dacă retragerea ajunge la destinatar anterior ori concomitent cu **a**. Comunicarea acceptării trebuie făcută prin mijloace cel puțin la fel de rapide ca cele folosite de ofertant, dacă din lege, din acordul părților, din practicile stabilite între acestea sau din alte asemenea împrejurări nu rezultă contrariul.

accessorium sequitur principalem, adăgiu latin utilizat pentru a exprima ideea cu valoare de principiu potrivit căreia bunul sau contractul accesoriu urmează soarta juridică a bunului sau contractului principal de care depinde. În dreptul comerțului internațional, această idee primește numeroase aplicări. Astfel, potrivit concepției subiective asupra comercialității, actele săvârșite de către un comerciant cu prilejul exercitării comerțului său sunt acte comerciale chiar dacă prin natura sau obiectul lor acestea au caracter de acte civile; astfel, fondul de comerț se consideră a fi un bun mobil incorporeal de natură comercială și, în temeiul teoriei accesoriului, orice operație asupra sa are caracter de act comercial; pentru cererile care constituie accesorii ale cererii principale, arbitrii au competență în aceeași măsură ca și pentru cererea principală etc. Prin derogare de la regula **a.s.p.**, în dreptul nostru intern, în materia garanțiilor ipotecare, prescripția dreptului la acțiune privind creanța principală nu atrage și stingerea dreptului la acțiunea ipotecară. În acest din urmă caz, creditorul ipotecar va putea urmări, în condițiile legii, doar bunurile mobile sau imobile ipotecate, însă numai în limita valorii acestor bunuri (art. 2504 NCC). Această soluție, inspirată din dreptul german și elvețian, a fost reglementată

prin NCC și se armonizează și cu regulile de carte funciară, unde ipoteca înscrisă este considerată că există cât timp nu este radiată și atestă faptul că, deși accesoriu, ipoteca este în același timp și un drept relativ autonom, bucurându-se de o existență juridică proprie.

acciză, denumire dată taxei de consum instituite și percepute în unele state cu titlu de impozit indirect asupra anumitor produse – de consum larg și în general în pondere constantă precum: tutun, băuturi alcoolice, produse petroliere etc. Constituie o sursă a bugetului de stat și urmărește descurajarea consumului produselor (mărfurilor) vizate. Se aplică deopotrivă cu privire la produsele autohtone și la produsele provenite din import. **A.** servește totodată ca instrument de ajustare fiscală la frontieră pentru mărfurile importate. În legislația noastră sunt reglementate două tipuri de **a.**: **a.** armonizate și **a.** nearmonizate. **A.** armonizate sunt taxele speciale de consum percepute direct sau indirect asupra consumului de alcool și băuturi alcoolice, tutun prelucrat, produse energetice și electricitate. **A.** nearmonizate sunt taxe asimilate accizelor care se aplică asupra altor produse decât cele obligatorii, arătate mai sus, și anume: cafeaua verde, cafeaua prăjită și cafeaua solubilă. Atât în cazul accizelor nearmonizate, cât și în cazul taxelor asimilate accizelor, sfera de aplicare se stabilește la nivel național în funcție de necesitățile bugetare la un anumit moment.

achiziția de risc, varietate a capitalului de risc concretizată în cumpărarea de către o mare companie comercială de acțiuni minoritare într-o firmă de mai mici dimensiuni care este implicată în

valorificarea unor tehnologii noi. Compania care a cumpărat acțiunile își va putea majora participarea la capitalul social până la obținerea pachetului de control în cazul în care compania vânzătoare de acțiuni reușește să realizeze un produs de succes comercial [*v. capital de risc*].

acont, sumă de bani plătită, respectiv încasată anticipat, cu titlul de avans din preț, de regulă la momentul încheierii antecontractului sau la momentul perfectării contractului [*sin. avans din preț*].

acoperire la termen, metodă de recuperare a pierderilor decurgând din riscul valutar. Presupune încheierea de către exportator, separat de contractul de vânzare comercială internațională, a unei tranzacții cu o bancă (sau cu un alt partener) prin care vinde, la același termen cu cel al creanței sale asupra importatorului, o sumă exprimată în aceeași valută, deși nu posedă această sumă, încasând în schimb, de la partener, la vedere, suma respectivă. Exportatorul va utiliza de îndată suma astfel încasată în afacerile sale, beneficiind de puterea actuală mai mare de cumpărare a banilor. La scadență, el va încasa creanța sa de la importator și va utiliza suma respectivă pentru plata creanței băncii, izvorâtă din tranzacția încheiată la termen cu aceasta având ca obiect vânzarea de valută; pierderea rezultată din riscul valutar se transmite astfel, în întregime, asupra băncii.

acoperire, 1. termen utilizat pentru a se desemna suma de bani aflată în depozit la tras, pe baza căreia deponentul poate emite un titlu de credit (cambie sau cec) urmând ca depozitarul sumei să achite la scadență acel titlu; **2.** operațiunea de

închidere a unei poziții short la vânzările scurte prin cumpărarea titlurilor datorate; **3.** depozit făcut de client la broker pentru asigurarea unei tranzacții la termen; **4.** operațiunea de contrabalansare a unei poziții deschise la bursă concretizată în efectuarea unei vânzări - cumpărări la termen sau la disponibil. Se poate prezenta ca: **a.** contra riscurilor valutare și **a.** monetară. Cea dintâi (**a.** contra riscurilor valutare) este menită să contracareze pierderile decurgând din fluctuarea cursurilor de schimb ale monedelor. În raporturile de comerț internațional ea se înfăptuiește prin inserarea în contract a unor clauze valutare, ca și prin efectuarea anumitor operațiuni pe piața valutară. Cea de-a doua (**a.** monetară) dă expresie obligației băncilor centrale de a garanta cu un stoc de valori certe (precum: metale prețioase, titluri de credit ale altor bănci centrale etc.) emisiunea de bancnote. Până la cel de-al doilea război mondial s-a utilizat sintagma **a.-aur** urmărindu-se limitarea emisiunii de bancnote și păstrarea încrederii în bancnotele emise. În majoritatea statelor, legea monetară instituie un anumit raport procentual între stocul de **a.** și volumul bancnotelor aflate în circulație. Deși băncile centrale continuă să dețină și în prezent rezerve de aur și valute, acestea nu mai pot servi ca **a.** monetară, legătura dintre rezerve și masa monetară existentă în circulație fiind ruptă (engl. *covering*; fr. *couverture*).

acoperirea importurilor prin exporturi, expresie ce definește indicatorul care reflectă în procente posibilitatea achitării plăților pentru importuri cu încasările obținute din exporturi. În condiții

de echilibru economic intern, exceden-
tul valoric al exporturilor față de valo-
rea importurilor contribuie la consolida-
rea rezervelor valutare ale statului și
constituie totodată premisa certă a
creșterii puterii de cumpărare a mone-
dei naționale.

acord (sinonim convenție), denumire
generică dată convențiilor internațio-
nale (bi sau multilaterale) ce stabilesc
cadru juridic de desfășurare a rapor-
turilor de comerț internațional și coope-
rare economică și tehnico-științifică in-
ternațională. Sunt mai frecvent utilizate
următoarele varietăți de **a.**: **a.** comer-
ciale; **a.** de credit sau de împrumut; **a.**
de plăți sau de decontare; **a.** de evitare
a dublei impunerii; **a.** de garantare reci-
procă a investițiilor; **a.** cadru etc. **A.** pot
interveni și între persoanele juridice
care participă la raporturile de comerț
internațional și cooperare economică și
tehnico-științifică internațională. Așa
sunt: [v. *a. bancar, a. de barter, a. de
credit, a. de swap*].

acord bancar, înțelegere (convenție)
între două sau mai multe bănci cu pri-
vire la efectuarea anumitor operațiuni
precis determinate de interes reciproc
[v. și *acord*].

acord comercial internațional, 1. Înțele-
gere între două sau mai multe țări prin
care se stabilesc modalități și reguli de
desfășurare a raporturilor comerciale
(în general sau numai în anumite dome-
nii ale comerțului internațional) ale ță-
rilor respective între ele, ori privind
cooperarea lor pe terțe piețe; **2.** act juri-
dic prin care se reglementează schimb
de mărfuri între țările semnate. Prin
a.c.i. se reglementează, de regulă: acor-
darea reciprocă a clauzei națiunii celei

mai favorizate; instituirea sistemului de
plăți prin cliring sau devize libere; nive-
lul prețurilor; reduceri și scutiri de taxe
vamale; instituirea sau eliminarea de
contingente etc. În funcție de durata
pentru care se încheie, **a.c.i.** pot fi: pe
termen scurt (adică anuale); pe termen
mediu (2-3 ani); pe termen lung (5 sau
mai mulți ani).

acord comercial și de plăți, convenție
internațională (de regulă bilaterală) prin
care se reglementează desfășurarea
schimburilor comerciale, precum și mo-
dul de înfăptuire a plăților internațio-
nale între statele semnate. Se încheie
(pe termen scurt sau pe termen lung) în
numele sau din însărcinarea guvernelor.
Prin acorduri de acest gen se rezolvă
probleme ca: acordarea reciprocă de
către statele părți a clauzei națiunii celei
mai favorizate; stabilirea regimului re-
stricțiilor cantitative; fixarea nivelului
prețurilor pentru mărfurile livrate în
baza acordului; întocmirea listelor indi-
cative cu mărfurile ce vor fi exportate
de părțile contractante; precizarea bu-
nurilor scutite de taxe vamale și de alte
taxe; reglementarea reexportului; con-
sacrarea modului de efectuare a plăților
cu referire la schimburile comerciale și
necomerciale etc. În vederea aplicării
a.c.p. și, totodată, a încurajării schim-
burilor comerciale reciproce, statele-
părți decid de regulă formarea de comi-
sii guvernamentale mixte [v. și *acord*].

acord de barter, operație de schimb con-
venită între două părți care se pun de
acord să schimbe între ele mărfuri echi-
valente ca valoare, respectând stipulațiile
înscrise în contractul de schimb. Aseme-
nea operații nu comportă transferuri de
sume bănești, deoarece în practică regle-

mentarea lor financiară se face prin contrapartide de marfă.

acord de cooperare economică internațională, convenție internațională (bi sau multilaterală) având ca obiect promovarea și dezvoltarea relațiilor de cooperare economică dintre statele semnatare. Constituie cadrul general pentru încheierea și desfășurarea activităților de cooperare în producție, cercetare științifică, comercializare etc. Între firmele din statele-părți, **a.c.e.i.** definește principiile care trebuie să guverneze conduita statelor semnatare în relațiile reciproce, precum și în raporturile lor cu terții, stabilește măsurile ce urmează a fi adoptate de statele-părți pentru facilitarea și promovarea relațiilor de cooperare, precizează domeniile în care urmează a se realiza cooperarea, precum și mecanismele instituționalizate de părți în scopul derulării în bune condiții a raporturilor de cooperare etc. Unele dintre aceste acorduri instituie reguli cu caracter normativ de care urmează să se țină seama la încheierea contractelor de cooperare, iar altele stabilesc programe pentru desfășurarea operațiunilor de cooperare. De regulă, în baza **a.c.e.i.** se constituie comisii mixte formate din reprezentanți ai organismelor centrale de profil din țările semnatare pentru asigurarea punerii în aplicare a celor convenite. La asemenea comisii pot participa și reprezentanți ai agenților economici implicați în activitățile de cooperare [v. și *acord*].

acord de credit, înțelegere realizată între două sau mai multe bănci ori între o bancă și societăți comerciale de producție sau agenții guvernamentale cu

privire la condițiile de acordare și de restituire a creditelor [v. și *acord*].

acord de swap, înțelegere bilaterală convenită între bănci centrale din țări dezvoltate având ca obiect efectuarea schimbului de monede naționale [v. și *acord*].

acord general de împrumut, convenție internațională în baza căreia F.M.I. (Fondul Monetar Internațional) își procură fonduri suplimentare care, împreună cu fondurile proprii, sunt utilizate pentru desfășurarea activităților sale specifice. Primele asemenea acorduri au fost convenite în anul 1962, de F.M.I. cu Grupul celor 10 [v. și *F.M.I.; Grupul celor zece*].

acordarea exclusivității comerciale, mijloc de promovare a vânzărilor pe o anumită piață, utilizat în practica de comerț internațional, susceptibil de aplicare în cadrul contractului de reprezentanță, sub formă de comision sau signație, precum și în cadrul contractului de vânzare comercială internațională (în special când acest contract are caracterul de concesiune comercială). Având ca scop promovarea exporturilor, **a.e.c.** implică și stabilirea cifrei minime de afaceri pe care se obligă să o realizeze beneficiarul exclusivității, respectiv cumpărătorul sau intermediarul firmei exportatoare.

acord-cadru, înțelegerea scrisă intervenită între una sau mai multe autorități contractante și unul sau mai mulți operatori economici, al cărei scop este stabilirea elementelor/condițiilor esențiale care vor governa contractele de achiziție publică ce urmează a fi atribuite într-o perioadă dată, în mod special în ceea ce privește prețul și, după

caz, cantitățile avute în vedere; (art. 3 din O.U.G. nr. 34/2006).

acordul dintre întreprinderi, sintagmă care, în sensul normelor dreptului concurenței, desemnează înțelegerea convenită între două sau mai multe întreprinderi prin care acestea își organizează comportamentul economic pe piață. O astfel de înțelegere poate fi perfectată oral sau poate fi constatată printr-un înscris. În acest din urmă caz, ea poate îmbrăca forma unui contract, a unui act adițional la un contract preexistent între părți sau inclusă explicit sau implicit în condițiile generale de vânzare adoptate de întreprinderile în cauză. Un astfel de acord poate rezulta și dintr-o clauză contractuală stipulată într-un contract de distribuție comercială, precum și din orice alt înscris semnat de operatorii de comerț interesați, precum instrucțiunile date de furnizor tuturor distribuitorilor integrați în rețeaua lui printr-o circulară privind comportamentul pe care aceștia trebuie să-l adopte față de ceilalți competitori care activează pe aceeași piață, instrucțiuni pe care distribuitorii cărora le sunt adresate le pun în aplicare. **A.d.î.** este, ca natură juridică, prioritar unui angajament moral sau, ceea ce în dreptul anglo-saxon se numește „gentleman agreement”. El nu produce efecte juridice între părți, iar respectarea lui nu este și nici nu poate fi garantată printr-o sancțiune juridică stabilită de acestea. Fiind fondat pe o cauză ilicită și perfectat cu încălcarea interdicției instituită prin art. 101 alin. (1) TFUE, este din start lovit de nulitate absolută dacă nu se încadrează în situațiile expres exceptate prevăzute limitativ în parag. 3 al

aceluiași art. 101, prin consecință, respectarea de către părți a angajamentelor asumate printr-un astfel de acord rămâne o problemă pur morală pentru fiecare dintre ele lipsită de orice constrângere juridică.

acordul general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.), tratat multilateral interguvernamental, semnat în 1947 la Geneva, având 88 de țări ca părți contractante (Tunisia cu statut de aderare provizorie) și fiind aplicat *de facto* de alte 29 țări. A fost creat sub auspiciile O.N.U. și constituie cadrul organizatorico-juridic în care majoritatea statelor lumii negociază reducerea treptată a taxelor vamale, înlăturarea restricțiilor cantitative și a celorlalte obstacole netarifare, în scopul liberalizării schimburilor comerciale. **G.A.T.T.** este așezat pe următoarele principii fundamentale: acordarea reciprocă de către țările membre a clauzei națiunii celei mai favorizate și aplicarea de către fiecare dintre ele în politica economică externă a principiului nediscriminării; interzicerea aplicării la import a restricțiilor cantitative; protejarea piețelor și industriilor naționale, în principal prin intermediul taxelor vamale, reducerea nivelului taxelor vamale și înlăturarea altor obstacole din calea comerțului prin negocieri multilaterale; aplicarea unui tratament mai favorabil țărilor în curs de dezvoltare; utilizarea metodei consultărilor între părțile contractante, în vederea evitării prejudicierii intereselor acestora; adoptarea deciziilor prin consens. Părțile contractante se reunesc în sesiune anuală, care constituie forul decizional cel mai important creat prin acest tratat; între sesiuni, Consiliul reprezentanților conduce și coordonează